

Kuva: Katja Raatikainen

Luonnehdinta

Merenrantaniittyjä kehittyä alaville merenrannoille, joilla maa-aines on ainakin osaksi hienorakeista hieta-, hiesu- tai savimaata. Merenrantaniityt ovat ruoho- ja heinävaltaisia, pääosin puuttomia ja ainakin osin matalakasvuisia. Merenrantaniittyjä on usein perinteisesti laidunnettu tai niitetty, jolloin ne ovat pysyneet avoimina, kasvilajistoltaan monimuotoisina ja pesiville kahlaajalinnuille sopivina elinympäristöinä. Merenrantaniittyjen kasvillisuus muodostuu rannalla vyöhykkeisesti tai mosaiikkimaisesti esiintyvistä kasviyhdyksistä. Suolaisuutta sietävä lajisto on lähimpänä rantaa. Etenkin Pohjanlahden merenrantaniittyjen kasvillisuus on jatkuvassa muutoksessa maankohoamisen vuoksi. Uutta maata paljastuu merestä vähitellen, ja kasvillisuusvyöhykkeet siirtyvät alemmaksi.

Merenrantaniityille tyypillistä kasvilajistoa ovat mm. suolavihvilä, jouhiluikka, rönsyrölli, luhtakastikka, pikkurantasappi ja merisuolake. Kahlaajista mm. harvinainen etelänsuosirri, punajalkaviklo, töyhtöhyppä ja kuovi pesivät merenrantaniityillä, ja muuttoaikoina vesirajan lietteiköt ovat tärkeä ruokailuympäristö hannelle ja vesilinnuille yli puolet merenrantaniittyjen kokonaispinta-alasta.

Merenrantaniittyjen edustavuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat kasvillisuuden matalakasvuisuus ja vyöhykkeisyys, kasvi- ja lintulajiston monipuolisuus, jär-

viruo'on ja pensaiden niukkuus sekä luontainen vesitalous (ei ojituksia). Edustavimpia ovat niityt, joilla laidunnus jatkuu tai sen loppumisesta on kulunut vain lyhyt aika.

Levinneisyys

Merenrantaniittyjä esiintyy koko Suomen rannikolla ja saaristossa, mutta yli puolet kokonaispinta-alasta sijaitsee Perämeren rannikolla, missä rantaniittyvyöhykkeet ovat leveimmillään ja mistä löytyy vielä laajoja laidunnettuja rantaniittyjä. Muualla esiintymät ovat pääosin pieniä ja hajallaan.

Nykytila ja uhkatekijät

Laajat matalakasvuiset merenrantaniityt ovat nykyään harvinaisia. Laidunnuksen ja niiton loputtua niityt kasvavat umpeen järviruo'on ja pajupensaikon runsaudessa. Muita uhkia ovat Itämeren rehevöitymisestä johtuva rantakasvillisuuden rehevöityminen sekä rantaniittyjen poikki vedetyt peltojen kuivatusojat. Myös ilmaston lämpenemisen aiheuttama merenpinnan kohoaminen johtaa suhteellisen maankohoamisen hidastumiseen, mikä uhkaa maankohoamisrannikon avoimia rantaniittyjä ylläpitäviä prosesseja. Vesialueiden ruopauksesta syntyviä massoja sijoitetaan usein rantaniityille, ellei niitä ole kaavoituksessa huomioitu. Rantaniittyjen hoitoon voi saada maatalouden ympäristökorvusta.